

Motion till riksdagen 2005/06:So442

av **Ingemar Vänerlöv och Chatrine Pålsson (kd)**

Organdonation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att opinionsbildningen bör öka för att förmå fler att ta ställning för organdonation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att personal inom hälso- och sjukvården får till uppgift att vid patientkontakter informera och lämna material om möjligheten att anmäla sig som donator och om hur viktig en sådan insats verkligen är.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av koordinationssystem på alla landets akutsjukhus.

Bakgrund

I Svreige råder brist på organ för transplantationer. Ett stort antal personer står i kö för olika slags operationer. Tillgången på organ är alltför liten. Antalet sökbara personer i donationsregistret uppgick som mest år 1997 till 1,4 miljoner men sjönk sedan fram till år 2003 till drygt 1,2 miljoner genom att antalet nya anmälningar understeg antalet bortgallrade avlidna. I april 2004 hade dock siffran stigit något och antalet anmälda donatorer uppgick till 1,3 miljoner. Detta innebär att endast 15 procent av befolkningen har tillkännagett sin inställning till organdonation.

Sedan 1964 har cirka 10 500 njurtransplantationer genomförts i Sverige. Cost/benefit-analyser ger vid handen att en njurtransplantation idag innebär tre miljoner kronor i minskade sjukvårdskostnader, då är vinsten i ökad arbetsförmåga ej inräknad. År 2004 transplanterades 133 leverar, 31 hjärtan och 26 lungor. Dessa ingrepp är i högre grad livräddande än njurtransplantationer.

Fel! Okänt namn på

Illegal organhandel

På senare tid har det framkommit uppgifter om en omfattande illegal organhandel i delar av världen. Vissa gör gällande att även svenska medborgare cyniskt utnyttjar fattiga människors skriande behov av pengar och desperata försök att genom organförsäljning få pengar. Den utvecklingen är oroväckande och skrämmande. Illegal handel med mänskliga organ är en verksamhet som måste bekämpas.

Kvalificerad vård

Möjligheten till organdonation hänger intimt samman med möjligheten att ge en god och kvalificerad vård i livets slutskede. Möjlighet till organdonation kräver ett optimalt omhändertagande och identifikation av en potentiell donator samt ingående information till anhöriga. Få svenskar har begagnat sig av möjligheten att anmäla sin vilja avseende donation till Socialstyrelsens donationsregister. Däremot har opinionsundersökningar visat att en överväldigande majoritet av svenskarna är positiva till organdonation. Ändå blir det ja i enbart ca 50 procent av fallen när anhöriga tillfrågas angående organdonation.

Samhällsinsatser

Samhället måste göra mer för att förmå människor att ta ställning för organdonation efter sin död. Ett opinionsbildande arbete måste ske för att förmå fler medborgare att ställa sig positiva till organdonation.

Idag får donatorer ersättning för vissa kostnader de haft i samband med donationen, de får dock aldrig det erkännande från samhället som de är berättigade till. Samhället bör uppmärksamma dessa människor på något sätt som inte är strikt ekonomiskt. Exempelen på hur detta kan ske är många och bör bestämmas av dem som hanterar frågorna i sitt dagliga arbete.

Anmälan till donationsregistret

Idag finns det många människor som är positiva till att donera sina organ men som inte anmält detta till Socialstyrelsen. Det behövs därför ett enkelt och tydligt sätt för medborgare att uttrycka sin inställning till att donera organ. Personal inom hälso- och sjukvården skulle kunna bli bättre på att vid möten med patienter lämna informationsmaterial och anmälningsblankett för organdonation.

Fel! Okänt namn på

Koordinationssystem

Alla akutsjukhus bör ha ett lokalt koordinationsteam som ansvarar för donatorvården på det enskilda sjukhuset, som har den personliga kontakten med de anhöriga och som skapar fungerande lokala rutiner. I en sådan organisation kan ett koordinationsteam ansvara för en kvalitetsregistrering och uppföljning av dödsfall på intensivvårdsenheterna vid sitt sjukhus. Detta bör, enligt internationell erfarenhet, kunna bidra till att uppmärksamma fler potentiella donatorer.

Stockholm den 29 september 2005

Ingemar Vänerlöv (kd)

Chatrine Pålsson (kd)